

1. Sygn. akt II Ko 329/23

1.2. WYROK

1.2.1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2024 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, w II Wydziale Karnym, w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Adam Barczak,

Protokolant: st. sekr. sąd. Rafał Banaszewski,

w obecności Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Olsztynie Anety Maślany – Golańskiej,

po rozpoznaniu w dniach: 08 stycznia 2024 r., 05 lutego 2024 r.,

sprawy **D. K.**, s. S. i B. z d. J., ur. (...) w S.,

o zadośćuczynienie i odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie do sprawy Prokuratury Rejonowej w Szczytnie Sygn. akt Pr Ds. 1919.2019

I. na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Szczytnie na rzecz wnioskodawcy D. K. kwotę 5.475 zł. (pięć tysięcy czterysta siedemdziesiąt pięć zł.) tytułem odszkodowania i 35.000 (trzydzieści pięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania i tymczasowego aresztowania wnioskodawcy do sprawy Prokuratury Rejonowej w Szczytnie o sygn. Pr Ds. 1919.2019 w dniach 20 listopada 2019 r. – 28 lutego 2020 r.,

II. oddala wniosek w pozostałej części,

III. na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa, zaś na podstawie § 11 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 1964) zasądza od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Szczytnie na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem pełnomocnika.

UZASADNIENIE		
Formularz UWO	Sygnatura akt	II Ko 329/23
1. WNIOSKODAWCA		
D. K.		
1. ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA		

1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki
	Żądanie zasądzenia kwoty 74.831,76 zł. odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie zastosowane postanowieniem SR w Szczytnie z dnia 21 listopada 2019 r. (II Kp 267/19). W piśmie (k. 50) wysokość dochodzonej kwoty odszkodowania pełnomocnik określił na kwotę 76.793, 13 zł.	Nie zgłoszono
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki
	Żądanie zasądzenia kwoty 52.500 zł. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wynikłą z zastosowania tymczasowego aresztowania w w/w sprawie	Nie zgłoszono
3.	Inne	

1.Ustalenie faktów			
0.1.Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1.	Wnioskodawca D. K. (ur. (...)) zamieszkiwał z rodzicami w S.. Był kawalerem i nie miał nikogo na utrzymaniu. Mieszkając z rodzicami częściowo ponosił koszty utrzymania. Posiadał wykształcenie zawodowe w kierunku mechanik pojazdów samochodowych i elektronarzędzi, ale nie	zeznania wnioskodawcy	39 o. - 41 o.,

pracował w wyuczonym zawodzie. Od 18 roku życia podejmował prace w ochronie. Wnioskodawca w wyniku wypadku w dzieciństwie jest niepełnosprawny i posiada przyznany stopień niepełnosprawności umiarkowanej. Jest rencistą i otrzymuje z tego tytułu świadczenie w wysokości ok. 1300 zł. miesięcznie. Wnioskodawca w związku ze stanem zdrowia stale korzystał z odpłatnych konsultacji psychiatrycznych – kontynuował je również po zwolnieniu z tymczasowego aresztowania. Ponadto wnioskodawca choruje na przewlekłe i nieuleczalne schorzenie skóry, skutkujące koniecznością stosowania leków, zachowywania podwyższonego poziomu higieny i przestrzegania odpowiedniej diety.

W okresie poprzedzającym zatrzymanie wnioskodawca był zatrudniony w Agencji Ochrony (...) w O. w charakterze pracownika ochrony - dozorca, początkowo na podstawie umowy zlecenia z dnia 11 sierpnia 2017 r., następnie umowy o pracę na okres próbny z dnia 08 września 2017 r., oraz umów na czas określony z 30 listopada 2017 r., 31 grudnia 2018 r., 01 kwietnia 2019 r. - do dnia 31 marca 2019

	<p>r., otrzymywał minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w danym roku.</p> <p>W wyniku tymczasowego aresztowania umowa o pracę wygasła.</p> <p>W dniu 26 stycznia 2023 r. wnioskodawca podjął zatrudnienia w D. Sp. z o.o, jako strażnik - pracownik ochrony, na okres próbny, a na podstawie umowy z dnia 31 marca 2023 r. na czas określony. Otrzymuje z tego tytułu wynagrodzenie minimalne.</p>		
zeznania B. K.	41 o. - 43		
zaświadczenia i dokumenty	52, 58 - 85		
3.1.2.	<p>W dniu 20 listopada 2019 r. wnioskodawca został zatrzymany w sprawie rozboju dokonanego w dniu 18 listopada 2019 r. na terenie parku w S. na szkodę kobiety. Zatrzymania dokonano w domu rodziców wnioskodawcy, w ich obecności. Dokonano przeszukania, ujawniając min. głośnik JBL rozpoznany następnie przez pokrzywdzoną jako utracony w wyniku tego przestępstwa oraz ziele konopi w ilości 1,9 gr.</p> <p>Wnioskodawcy postawiono zarzuty o czyn z art. 280 § 1 k.k. i art. 62 ust. 3</p>	akta II K 95/20 SR w Szczytnie	protokół zatrzymania, k. 61; postanowienie o przedstawieniu zarzutów, k. 86; protokół przesłuchania, k. 89; postanowienie, k. 104, k. 139 - 140; k. 323; k. 380 - 380; zawiadomienie o zwolnieniu, k. 422; wyrok, k. 639 - 640, 762;

Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Do zarzutów tych nie przyznał się.

W dniu 21 listopada 2019 r. postanowieniem Sądu Rejonowego w Szczytnie (II Kp 267/19) wnioskodawca został tymczasowo aresztowany na okres trzech miesięcy i umieszczono go w Zakładzie Karnym w B.. Zażalenie obrońcy na powyższe postanowienie nie zostało uwzględnione i postanowieniem z dnia 06 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie utrzymał je w mocy.

Postanowieniem z dnia 12 lutego 2020 r. Sąd Rejonowy w Szczytnie (II Kp 37/20) przedłużył stosowanie tymczasowego aresztowania wnioskodawcy na okres do dnia 19 marca 2020 r. W wyniku zażalenia wniesionego przez obrońcę Sąd Okręgowy w Olsztynie, postanowieniem z dnia 28 lutego 2020 r., zmienił zaskarżone postanowienie i zastosował wolnościowe środki zapobiegawcze w postaci dozoru policji i zakazu opuszczania kraju. Wnioskodawcę zwolniono w dniu 28 lutego 2020 r. (g. 14.40).

Wyrokiem SR w Szczytnie z dnia 30 maja 2022 r. (Sygn. akt II K 95/20) wnioskodawca został uniewinniony od

	<p>zarzutu popełnienia czynu z art. 280 § 1 k.k., zaś co do czynu II postępowanie umorzono w oparciu o art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Po rozpoznaniu apelacji, Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 27 października 2022 r. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (Sygn. akt VII Ka 621/22).</p> <p>W czasie tymczasowego aresztowania wnioskodawca przebywał w ZK B., osadzony był w celi 4 osobowej z osobami osadzonymi w związku z przestępstwami pospolitymi, których skład się zmieniał. Wnioskodawca nie uzyskał prawa do widzeń z osobami najbliższymi, ani nie otrzymywał korespondencji, miał jedynie widzenia z obrońcą. Na dzień tymczasowego aresztowania wnioskodawca był karany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, natomiast nie był wcześniej aresztowany, ani pozbawiony wolności.</p>		
<p><i>0.1.Fakty uznane za nieudowodnione</i></p>			
<p>Lp.</p>	<p>Fakt</p>	<p>Dowód</p>	<p>Numer karty</p>
<p>3.2.1.</p>			

1.ocena DOWODÓW		
0.1.Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	akta II K 95/20 SR w Szczytnie	Zbiór dokumentów urzędowych
zaświadczenia i dokumenty	Dano wiarę w całości, dokumenty niekwestionowane	
zeznania B. K.	Dano wiarę, brak podstaw do kwestionowania	
zeznania wnioskodawcy	Dano wiarę, brak podstaw do kwestionowania	
0.1.Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
1.PODSTAWA PRAWNA		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
1.		
Zwięźle o powodach podstawy prawnej		

Zgodnie z art. 552 § 4 k.p.k. zadośćuczynienie przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania ukształtowana jest na zasadzie ryzyka. Niewątpliwie niesłusznym, w rozumieniu art. 552 § 4 KPK, jest takie tymczasowe aresztowanie, które było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 KPK, oraz tymczasowe aresztowanie oskarżonego (podejrzanego), powodujące dolegliwość, której nie powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także, w szczególności, prawomocnego jej rozstrzygnięcia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 r., I KZP 27/99). Tym samym niewątpliwie niesłusznym jest zasadniczo każde tymczasowe aresztowanie oskarżonego (podejrzanego), który został ostatecznie uniewinniony lub umorzono wobec niego postępowanie.

Mając powyższe na uwadze należy uznać, że zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie wnioskodawcy D. K. dniach 20 listopada 2019 r. - 28 lutego 2020 r. było niewątpliwie niesłuszne. W świetle prawomocnego rozstrzygnięcia o uniewinnieniu i umorzeniu postępowania była to dolegliwość, której wnioskodawca nie powinien był doznać i za co przysługuje prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia.

Wnioskodawca dochodził odszkodowania wynikającego z utraty zarobków z pracy. Sąd miał w tym względzie na uwadze aktualne

stanowisko, że odszkodowanie za niesłuszne pozbawienie wolności co do zasady obejmuje dochód osoby pozbawionej wolności utracony na skutek bezprawnego działania państwa, a nie jej oszczędności. Zatem za szkodę spowodowaną pozbawieniem możliwości wykonywania pracy zarobkowej odszkodowanie powinno, co do zasady, obejmować całość utraconych przez wnioskodawcę zarobków (wyrok Sądu Najwyższego z 2 lutego 2023 r., V KK 181/22).

Tym samym w ocenie sądu nie budzi wątpliwości, że wnioskodawca utracił wynagrodzenie za czas tymczasowego aresztowania, kiedy nie mógł świadczyć pracy, tj. za grudzień 2019, styczeń i luty 2020 r. W czasie zatrzymania wnioskodawca przebywał na zwolnieniu lekarskim. Natomiast za niezasadne uznano żądanie odszkodowania za czas pozostawiania bez zatrudnienia aż do dnia 27 stycznia 2023 r., podczas gdy wnioskodawcę zwolniono z tymczasowego aresztowania blisko trzy lata wcześniej. Umowa o pracę wygasła na skutek tymczasowego aresztowania, miała jednak charakter terminowy. Nie przedstawiono dowodów wskazujących kategorycznie, że wnioskodawca byłby zatrudniony później na czas nieokreślony, z zaświadczenia pracodawcy wynika jedynie, że kolejna umowa byłby umową na czas nieokreślony, ale wynika z to z faktu, że poprzednio był już zatrudniony dwa razy na czas określony, więc takie byłyby formalne wymogi prawa pracy. Nie przesądza to wszakże o jego dalszym zatrudnieniu. Przede wszystkim jednak wnioskodawca wskazywał, że nie mógł podjąć jakiegokolwiek pracy po zwolnieniu z uwagi na toczący się wobec niego proces karny, co

nie jest już przesłanką związaną z tymczasowym aresztowaniem, zakończonym w dniu 28 lutego 2020 r., a ewentualnie samym faktem prowadzenia postępowania karnego, za co w przedmiotowym trybie odszkodowanie nie przysługuje, pomijając już fakt, że nie przedstawiono w istocie żadnych dowodów na poparcie twierdzenia, że wnioskodawcy odmówiono z opisanego powodu zatrudnienia, ani że rzeczywiście go bezowocnie poszukiwał. Mając na uwadze powyższe zasadnym było w ocenie sądu przyznać kwotę 5.475 zł. utraconego zarobku za grudzień 2019 r., styczeń i luty 2020 r., w pozostałym zakresie zaś roszczenie należało oddalić.

Zadośćuczynienie

2.

Kwota główna

Odsetki

1.

Zwięźle o powodach podstawy prawnej

Mając na uwadze stwierdzony wyżej fakt oczywistej niesłuszności tymczasowego aresztowania wnioskodawcy należy się w szczególności zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą z faktu jego zastosowania.

W orzecznictwie wskazuje się, że zadośćuczynienie ma mieć charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Z drugiej strony, wysokość ta nie może być nadmierną w

stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być "odpowiednia" w tym znaczeniu, że powinna być - przy uwzględnieniu krzywd wnioskodawcy - utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę to odszkodowanie za szkodę niematerialną wynikłą z zatrzymania, a stanowią ją negatywne przeżycia psychiczne osoby zatrzymanej wiążące się z faktem pozbawienia wolności (sposób zatrzymania, izolacja, brak kontaktu z rodziną, niepewność o swój los) oraz utratą dobrego imienia. Wysokość zadośćuczynienia powinna służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, jednak nie może być źródłem nieuzasadnionego wzbogacenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2018 r., II AKa 248/17).

Analizując zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, uznano, że żądana kwota 52.500 zł. jest zbyt wysoka i wymaga miarkowania, choć co do zasady pokrzywdzenie wnioskodawcy pozostaje bezsporne. Oczywistym jest, że każda niesłusznie zatrzymana osoba ma poczucie ogromnej krzywdy i niesprawiedliwości, jednakże wielkość zadośćuczynienia musi zależeć od oceny całokształtu okoliczności (nie tylko subiektywnej, ale i obiektywnej). Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny, nie może być rażąco wygórowane, ani też rażąco niskie, a jego wielkość zależy od oceny całokształtu okoliczności, w tym rozmiaru doznanych cierpień, ich intensywności,

nieodwracalnego charakteru (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 maja 2016 r., II AKa 49/16).

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 września 2018 r. (II AKa 140/18) wskazano, że niewątpliwie zadośćuczynienie ma zrównoważyć pokrzywdzonemu negatywne przeżycia wiążące się nie tylko z samym faktem pozbawienia wolności, ale również z tym, w jakich okolicznościach doszło do pozbawienia wolności i w jaki sposób osoba była traktowana podczas odizolowania. Określając zatem wysokość zadośćuczynienia, bierze się pod uwagę nie tylko sam czas trwania pozbawienia wolności, ale także stopień dolegliwości, z jaką wiązało się stosowanie zatrzymania, a więc przykrości i przeżycia natury moralnej z tego wynikające oraz konieczność poddania się rygorom związanym ze stosowaniem jego procedury. Z kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia wynika, że nie może ono mieć zarówno charakteru symbolicznego, jak i komercyjnego, ale pozostawać musi w realnej proporcji do charakteru i rozmiaru krzywdy i jednocześnie korelować z poziomem dochodów ludności. Podnoszono również, że zadośćuczynienie jako rekompensata za krzywdy i dolegliwości moralne oraz fizyczne winno się mierzyć ich dolegliwością oraz współczesnym standardem społeczeństwa, by i krzywda została wynagrodzona i pokrzywdzony nie wzbogacił się, co byłoby moralnie niestosowne, a wysokość zadośćuczynienia, z jednej strony, powinna służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a z drugiej, nie może być źródłem nieuzasadnionego wzbogacenia (wyrok SA we Wrocławiu z dnia 23 września 2015

r., II AKa 219/15), wskazując, że zadośćuczynienie ma mieć charakter kompensacyjny wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwaną wartość. Z drugiej strony wysokość ta nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być "odpowiednią" w tym znaczeniu, że powinna być- przy uwzględnieniu krzywd poszkodowanego- utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok SA we Wrocławiu z dnia 16 grudnia 2014 r., II AKa 383/14).

Mając powyższe stanowiska na uwadze, określając wysokość zadośćuczynienia sąd wziął zatem pod uwagę: okres trwania niewątpliwie niesłusznego pozbawienia wolności, który w tym wypadku wynosił 3 miesiące i 10 dni (100 dni). Uwzględniono stopień dolegliwości, z jaką wiązało się zatrzymanie, w tym konieczność poddania się rygorom związanym z zatrzymaniem. Z zeznań wnioskodawcy nie wynikało, aby zatrzymanie było szczególnie dolegliwe (pomijając bałagan wywołany przeszukaniem mieszkania, co nie wiąże się jednak bezpośrednio z zatrzymaniem). Było to czynność rutynowa, choć odbyła się w obecności członków rodziny i była dostrzeżona przez sąsiadów. Uwzględniono również niewątpliwie negatywne przeżycia emocjonalne wnioskodawcy, związane z rozłąką z osobami najbliższymi, jak również utratą dobrego imienia wśród członków rodziny, czy części znajomych i mieszkańców miasta. Zaznaczyć należy jedynie, że w tamtym okresie wnioskodawca w

istocie był sądownie karany, zatem nie posiadał nieposzlakowanej opinii. Niemniej wiadomość o zastosowaniu tymczasowego aresztowania w tego rodzaju sprawie, zwłaszcza w małej miejscowości, skutkuje dolegliwymi ocenami społecznymi, co należało przyjąć za wykazane. Z zeznań pokrzywdzonego wynika również, że warunki w jakich przebywał w areszcie były standardowe i nie doznał krzywdy przewyższającej tą, jaka wynika z samego faktu stosowania środka, tj. konieczności znoszenia jego rygorów, przymusowego kontaktu z osobami ze środowiska przestępczego, izolacji od rodziny i poczucia niepewności. Należało uwzględnić, że wnioskodawca wcześniej w warunkach pozbawienia wolności się nie znajdował, więc było to dla niego na pewno dotkliwe przeżycie. Wnioskodawca wskazywał na uciążliwe dolegliwości skórne, jakie jeszcze pogorszyły się w wyniku warunków tymczasowego aresztowania, co sąd miał na uwadze, jednak trzeba również zauważyć, że jego schorzenie ma charakter trwały a pomimo długiego okresu przebywania na wolności do czasu rozprawy w przedmiotowym postępowaniu i zapewnienia wszelkich wymogów sanitarnych i dietetycznych dolegliwości te pozostawały nasilone, na co wskazała matka wnioskodawcy.

Należy mieć na uwadze, że krzywda wynikająca z tymczasowego aresztowania odnosi się do osoby wnioskodawcy, nie zaś innych osób. Negatywne przeżycia, których doznali najbliżsi wnioskodawcy w związku z jego zatrzymaniem, nie mają wpływu na wysokość zadośćuczynienia. Nie negując faktu, że zatrzymanie danej osoby

dotyka nie tylko ją osobiście, ale również wpływa na jej najbliższych, to zadośćuczynienie ma na celu wynagrodzenie krzywd, których doznała jedynie osoba zatrzymana, a nie inne osoby (wyrok SA w Warszawie z 19 kwietnia 2023 r., II AKa 238/22).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia czynić to należy w ocenie sądu z umiarem, uwzględniając realia społeczne, m.in., wysokość przeciętnego wynagrodzenia w kraju, inflację i wartość pieniądza, jak i poziom życia wnioskodawcy oraz standard życia społeczeństwa jako kryteria obiektywne (wyrok SA w Warszawie z dnia 19 maja 2023 r., II AKa 261/22). Sąd dążył przy tym do tego, by zasądzona kwota nie pozostawiała poczucia krzywdy u wnioskodawcy, ale również nie prowadziła do oceny, że uprawniony uzyskał nadmierną korzyść finansową. Mając na uwadze powyższe okoliczności sąd uznał, że adekwatną kwotą, która uczyni zadość krzywdzie, jaką poniósł wnioskodawca będzie kwota 35.000 złotych. Jest to kwota uwzględniająca wskazane wyżej dolegliwości psychiczne i skutki związane z pozbawieniem wolności. Jest to w ocenie sądu kwota bynajmniej nie symboliczna (stanowiąca ponad 18 -krotność wynagrodzenia miesięcznego wnioskodawcy netto z okresu tymczasowego aresztowania) i osiągnie skutek kompensacyjny. W pozostałym zakresie sąd oddalił roszczenie o zadośćuczynienie, uznając je za nadmiernie wygórowane i nieadekwatne do krzywdy.

Inne

3.	1.	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej		
1.ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA		
Zwięźle o powodach rozstrzygnięcia		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
1.		
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
1.		
Inne		
3.	1.	
1.Inne ROZSTRZYGNIĘCIA Zawarte w WYROKU		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	

1.Koszty procesu	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. kosztami postępowania należało obciążyć Skarb Państwa, jak również przyznać wnioskodawcy zwrot wydatków poniesionych w

związku z ustanowieniem pełnomocnika według norm przepisanych.

1.PODPIS